

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în față: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Iarăși chestia fuziunii. — Băncile și concordatul preventiv. — Stabilizare și bilanț. — Chestiunea reducerii dobânzilor. — *Cronică*: „Albina”, institut de credit și de economii, Sibiu. Dollari falși în circulațiune. Efectele erizei economice generale.

Iarăși chestia fuziunii.

Dl V. Madgearu s'a adresat nu de mult cu foarte justificat temei conducătorilor unora dintre băncile ardelenene să-i convingă de necesitatea fuziunii băncilor lor. Dorința d-lui Ministru de finanțe ar fi — pe cum se comentează în dreapta și în stânga — ca să fuzioneze între ele formând un unic institut bancar.

Delegații băncilor ardelenene chemați la această consfătuire s'au îngrădit cu toții de promisiuni vage, care tind să învedereze desinteresul complet celor vizati pentru această cauză. Ei au plecat cu aceia că vor supune chestia Consiliilor lor de administrație, care sunt mai mult îndreptățite a se pronunța în această cauză.

Intervenția făcută de dl V. Madgearu, ca să fim drepti, trebuie să constatăm, că n'a stârnit nici o însufletire din partea celor vizati, ba mai mult, ea a fost primită cu o răceală și antipatie, care nu se pot justifica de loc. Conform știrilor de presă, una dintre ele a și răspuns la invitațiunile făcute de dl Ministru de finanțe cu un categoric refuz. După ce a fost spartă ghiața de aceasta bancă, sigur că se vor grăbi să răspundă și celelalte bănci, deasemenea cu un „nu” tot atât de categoric. Aceasta va provoca, ca de obicei, o dezbătă pro și contra, deslășuindu-se și patimele politice, ca apoi să

trecem la ordinea zilei, fiind opinia publică preocupată de alte sensații.

Problema pusă de dl V. Madgearu prezintă însă un interes, peste care nu se poate trece așa ușor. Greutățile timpului în care trăim, în special crizele financiare de care este lovită întreaga noastră viață economică, ne impun a acorda toată importanța cuvenită acestei chestiuni.

Înainte de a trece la cercetarea problemei, trebuie să înfățișăm situația adevărată a băncilor vizate. Nu comitem nici indiscreție — ei ne mărginim numai la faptele cunoscute îndeajuns de fiecare dintre noi — dacă relevăm, că trei dintre cele vizate au ajuns în greutăți mari financiare înainte cu vreo câțiva ani, și întrucât nu le-ar fi stat într'ajutor Banca Națională a României, secondată de unele bănci mari și un mănunchiu de bărbăți marinimoși, aceste bănci s'ar fi prăbușit poate complet. Bănci cu reputație în întreg cuprinsul țării, în urma impasului în care au ajuns, au pierdut foarte mult din încrederea publicului, iar importanța lor s'a redus în mod simțitor.

Aceste trei bănci se află încă într'un proces de sanare, care deși ne lasă a întrezări rezultate favorabile, totuși nu a ajuns la ultima sa etapă. Chiar dacă acestea ar fi complet sanate din punct de vedere material, nu vor putea fi sanate în grabă din punct de vedere moral; înțelegem că încrederea veche o vor câștiga numai cu greu. Aceasta trebuie s'o evidențiam în toată nuditatea adevărului pentru o înfățișare a situației cât mai apropiată de realitate.

În ce privește alte două bănci, cei inițiați cunosc situația lor cât mai complet și cât mai adânc. Este știut, că

acestea s'au înființat pentru a realiza o serie de scopuri economice, pe cât de importante pentru viața noastră economică, tot atât de greu de dus la îndeplinire.

Înfăptuirea planului lor economic, atât de frumos conceput, s'a lovit însă de mari dificultăți, așa că el a putut fi realizat numai în parte. Situația morală a acestora nu se poate însă de loc compara cu celelalte trei bănci; aceasta trebuie s'o relevăm fără a avea de scop să înjignim pe cei vizafi.

După ce am pus în relief punctele cele mai esențiale ale situației în care se află băncile în chestie, să examinăm mai de aproape propunerea d-lui Ministru de finanțe. La prima vedere se pare că am avea de a face cu o imixiune din partea organului statului cu scopuri tutelare, care vor fi având eventual și un substrat politic cu interese specifice de partid. Dar dacă avem în vedere situația băncilor amintite, dispare și cea mai mică îndoială în bunele intenții ale guvernului.

Departate de a ne angaja de lideri pentru ideile de fuziune a d-lui D. Madgearu, trebuie să reținem faptul, că fuziunea proiectată ar servi numai de folos, atât institutelor interesate, cât și vieții economice din Ardeal. Pentru moment ne mărginim a scoate în evidență diversitatea observată în situațiunea acestor 5 bănci, care contopite într'un singur institut s'ar complecta una pe alta. O fuziune a acestor bănci trebuie privită din alte puncte de vedere, ca de obicei. Fuziunea care se face între bănci cu o situație asemănătoare, urmărește în prima linie întărirea poziției materiale; fuziunea între bănci cu o situație diversă, se impune înfăptuirea ei din motive vitale. Decât să avem trei institute, care luptă cu greutatea de a-și recâștiga reputația veche și care stau sub un proces de sanare și decât să avem două bănci, care au o activitate redusă, mai bine să le înglobăm și să creiem un unic institut, care să poată rezista greutatea timpului și care de loc dela început să se bucure de favoarea cea mai largă a publicului.

Trăim în timpul, când institute bine fondate sunt clătinite în temelii lor. E deajuns dacă ne mărginim a releva numai faptele cele mai recente petrecute pe piața Timișoarei, când panica publicului

a adus în jenă și institute ca Cassa de Păstrare Burgheză etc. Tocmai în urma acestor observări trebuie ca sentimentele publicului să le avem acum mai mult în vedere, ca niciodată.

Nu voim să insistăm asupra tuturor avantajelor fuziunii — de chestia aceasta ne-am ocupat deja cu altă ocazie, — pentru moment ne mărginim a scoate în evidență mai mult partea sentimentală a chestiunii. În memoria marelui public e încă vie deviațiunea unora dintre băncile amintite mai sus și el poate numai cu greu să se reîntoarcă cu aceiași încredere, care a avut-o înainte. Unele dintre ele e cert că au realizat rezultate frumoase în procesul lor de sanare, pe cum amintisem, totuși publicul — potrivit spiritului vremii — este cuprins de un scepticism aproape neclintit. Dacă s'ar crea un institut nou prin fuziune de loc ar dispare atmosfera aceasta nefavorabilă, de care este anturată unele dintre băncile în chestie. Noul institut nu ar mai fi identificat cu nici una dintre băncile acestea și rupând cu trecutul, el își poate pune programul său de lucru pe bază de totul nouă. Foloasele acestei ere nouă, ce s'ar aduce în conducerea noului institut sunt evidente. Cu aceasta nu voim a relata, că conducerea actuală nu ar fi bună, decât numai aceia că ea este actualmente legată la unele bănci de anumite condiții impuse de procesul de asanare. Ori în caz de fuziune ele nu mai sunt obligate a avea considerații pentru aceste condiții, care au un caracter îngrăditor.

Numai în treacăt dorim a aminti unele din considerentele materiale, care ni se impun și ne determină a ne declara pentru fuziune. Anume: economiile ce se realizează prin centralizarea administrativă cu un Consiliu de administrație, — în loc de 5 Consilii — în caz de fuziune; apoi și raționalizarea serviciului e mai ușoară acolo, unde avem de a face cu afaceri multiple. În fine trebuie să ne gândim și la viitoarea lege referitoare la bilanțul aur, care prin aplicarea ei va aduce un revirement în întreaga structură a băncilor. Multe bănci mijlocii vor figura după aplicarea acestei legi cu un bilanș minuscul. O concentrare a forțelor va deveni atunci o recerință dictată de interese vitale. Deci ar fi mai consult dacă nu s'ar scăpa momentul, prin care ar fi posibilă încă de

pe acum o concentrare a forțelor băncilor din Ardeal, prin fuziunea propusă.

Iată argumentele de căpetenie care sunt aduse în sprijinul acestei păreri.

Dacă am aprofunda și mai mult această chestiune, ne-am convinge tot mai mult de neajunsurile ce decurg din refuzul dat de unii la propunerea d-lui Madgearu. S'au opus excepții poate fără să se fi studiat chestia cu deamănuntul.

Cei cari au refuzat înfăptuirea planului Ministrului de finanțe au adus mai mari sacrificii — când au pus umerii la sanarea băncilor lor, decât li se cere acum. Credem, că numai sentimente de un patriotism local rău înțeles au provocat refuzul acela categoric și dacă alte motive nu sunt, care să prevaleze, nu înțelegem de ce nu s'ar putea ajunge la o soluție potrivită.

Pentru unele dintre băncile vizate fuziunea se impune fără îndoială din punct de vedere al necesităților.

Cluj, la 27 Ian. 1930. Dr. Traian Nichiciu.

Băncile și concordatul preventiv (Abrogare sau modificare?)

Panica ce au provocat cererile de concordat ale unor bănci vechi din Timișoara în întreaga viață economică din acest puternic centru economic al Banatului a scos la iveală un adevăr paradoxal: Deși concordatul preventiv este menit să prevină și să evite urmările dezastruoase legate de faliment, totuși concordatele în perspectivă în viața bancară din Timișoara au avut mai dezastruoase consecințe decât chiar falimentele. Deponenții au fost alarmați și au început să asalteze băncile cele mai solide, ridicând depuneri de mai multe sute de milioane. Cum se explică acest fenomen la aparență nelogic și nenatural? Ne aducem aminte că înainte cu doi ani, când au falimentat aici în Ardeal mai multe institute financiare (Băncile Unite din Cluj etc.), iar altele (Victoria, Bihoreana, etc.) au fost salvate prin intervenția Băncii Naționale, Băncii Albina și Băncii Românești, deponenții au fost asemenea alarmați, dar băncile solide nu au pierdut nimica de pe urma acestor sguduri, ba chiar au câștigat, fiindcă deponenții dela băncile mici au trecut economiile lor la băncile mai mari și de absolută bonitate.

O singură cerere de concordat, mai tare sgudue încrederea deponenților, decât 3-4 falimente. Pentru ce? Pentru că de fapt *instituiția con-*

cordatului reprezintă un mai mare pericol economic decât falimentul.

În sensul legii concordatului debitorul poate oferi 50% din capitalurile datorilor sale, plătitibile în termen de trei ani fără dobânzi. În realitate aceasta înseamnă că creditorul poate pierde în caz de concordat 75-85% din creanța sa (50% din capital + dobânzile pe 3 ani ceeace iarăși face 25-35%). *Aceasta eventualitate se poate sconta de debitor mai dinainte, ceeace afirmative s'a și întâmplat la unele bănci concordatate, cari au contat mai înainte la eventualitatea concordatului și și-au întocmit afacerile în consecință. Astfel și deponenții (creditorii) unei bănci mai solide se pot aștepta în fiecare moment la cererea de concordat.*

*Posibilitatea de a păgubi pe creditori cu ajutorul legii cu 75-85% din creanțele lor, este ademenitor pentru orice comerciant fără scrupule. Aici zace defectuositatea principală a instituției concordatului. Creditorul nici când nu poate fi sigur de soarta creanței lui. Omogenitatea de operațiuni și de organizație a institutelor financiare face însă ca repercusiunile unui singur dezastru să fie mai puternice și mai nimicitoare asupra celorlalte institute decât la comercianții comuni. Iată pentru ce *instituiția concordatului este un mijloc de corupere și deci un pericol continuu pentru băncile de o veche soliditate.**

Existența falimentului nu prezintă pericol în aceiaș măsură, pentru că pentru deponent este suficientă garanție gândul că o bancă cu bună reputație nu se va lăsa așa ușor târâtă în faliment, din care nu poate câștiga nimica.

Când s'ar lăși cangrena concordatelor și tentate de imensele câștiguri ce pot realiza pe aceasta ușoară cale legală, mai multe bănci vor recurge la concordatul preventiv, deponenții rând pe rând își vor retrage toate depunerile și dela băncile mai sigure. Își poate închipui ori și cine dezastrurile la care sunt expuse în asemenea cazuri absolut toate băncile, căci de obicei băncile nu au numerar în cash s'au disponibil la Banca Națională decât 15%-25% din totalul depunerilor. Cu acest numerar disponibil este asigurată mobilitatea băncii între împrejurări normale. Capitalul național sau se va ascunde sau va lua drumul streinătății sau se va imobiliza în cumpărări de bunuri mobile sau imobile.

Nu numai existența institutelor noastre financiare va fi serios amenințată, dar întreaga viață noastră economică va fi anemiată și strangulată în lipsă de capital.

Absolut toate cercurile noastre economice (comercianții, industriașii, asociațiile bancare și ale creditorilor) s'au convins de imensul pericol

pe care concordatul îl reprezintă pentru creditul nostru intern și au cerut prin memoriile unii abrogarea alții modificarea legii concordatului preventiv.

Noi am spus totdeauna, că condiția primordială ca o instituție umanitară, ca aceea a concordatului preventiv, să-și poată da roadele dorite, este o absolută puritanitate de moravuri în viața comercială, ceea ce nouă ne lipsește deocamdată. În situația actuală nu aceia beneficiază de avantajele concordatului pentru cari a fost creiat, adevărații comercianți cinstiți și de bună credință, ci comercianții de rea-credință, cari sunt în absolută majoritate și cari consideră concordatul ca un mijloc de ușoară îmbogățire. Cât de ușor se poate eluda legea concordatului oricât de perfectă să fie legea am arătat în articolele anterioare scrise în aceasta materie în Rev. Econ.

Ne miră prin urmare că categoria a celor interesați cari sunt mai mult periclițați prin instituția concordatului, cum sunt asociațiile bancare, nu au cerut *abrogarea* acestei nefaste legi, ci numai trecerea controlului patrimoniului debitorului la creditori și simplificarea și accelerarea procedurii.

Nici o modificare nu va putea elimina defectuositatea principială inerentă acestei instituții, care constă în efectul coruptiv ce are asupra comerțului cinstit, ceea ce practică de 5 luni a dovedit cu prisosință.

S'a accentuat de toată presa noastră și influința nefastă pe care posibilitatea de abuz cu ceasta instituție o are asupra creditului extern, care a și fost alarmat de ultimele concordate cu răsunet din capitala noastră.

Prin urmare *nu modificarea se impune, ci totala abrogare a concordatului preventiv și ca corolar modificarea falimentului*. E mult mai ușor să legiferezi o lege de faliment bună și expeditivă, decât o lege de concordat. Falimentul fiind în esență o procedură de lichidare, întreg patrimoniul falimentului să se pună la dispoziția creditorilor, reglementându-se o sumară procedură judiciară, în care justiția să aibe un simplu rol de supraveghetor și control pentru observarea normelor legale. Sancțiunile banerutei frauduloase să se înăsprească ca să se tempereze prin efectul preventiv zelul de dosire și eserocare al comercianților de rea-credință. Să se suprimă instituția curatorilor de masă, care a contribuit atât de mult la știrbirea prestigiului întregului corp avocațial în părțile ardelen. Creditorii — cărora aparține patrimoniul falitului, să-și angajeze unul sau mai mulți avocați prin bună învoială — eventual prin concurs — pentru încassarea creanțelor falitului, iar stupida taxă erarială de 20% existentă azi în vechitul Regat să se suprimă sau

să se reducă la 2% din activul net! Numai astfel vom putea primeni moravurile comerciale, numai așa se va putea consolida comerțul nostru și nu prin concordate scandaloase, cari au fost calificate cu drept cuvânt de presa din capitală de *furturi legale*.

Cu toate acestea nu credem că legea concordatului preventiv se va desființa.

Factorii economiei mai importanți, între cari Camerele de comerț și Asociațiile bancare au cerut numai modificarea legii, iar Ministrul de finanțe a declarat că-i trebuie timp mai îndelungat pentru a putea verifica utilitatea operei sale.

Dacă cei interesați vor stărui insistent, vor reuși, pentru că marile interese ale economiei și finanței naționale nu pot servi de câmpuri de experimentare pentru operele legislative. O modificare radicală și rațională va micșora efectele păgubitoare ale acestei instituții, și astfel timpul de experimentare va fi mai puțin costisitor pentru țară.

Se impune o modificare principială în sensul ca concordatul să difere cât mai puțin în efectele lui de drept de faliment. În urma falimentului debitorului nu i se iartă nimica. Creanțele constatate în procedura de faliment rămân titluri executorii timp de 30 ani după terminarea procedurii de faliment. În concordat debitorului i se iartă o parte din datorile lui, ceea ce constituie cea mai vulnerabilă parte a acestei instituții. Aceasta diferență trebuie nivelată cât mai mult posibil. Un pas însemnat în aceasta direcție a făcut și legea în vigoare dispunând în art. 50 că după 5 ani dela termenul de trei ani stipulat în concordat, creditorii vor putea valida creanțele lor, cari au fost iertate în concordat, însă fără dobânzi și cu condiția ca să dovedească că activul debitorului întrece pasivul cu 20%. La o eventuală modificare a legii va trebui să se modifice mai întâiu de toate acest articol. Cotele — părți de creanțe neachitate prin concordat să fie executorii după 3 ani dela trecerea termenului fixat pentru executarea concordatului, cu dobânzi legale și fără condiția de a face dovada că activul depășește cu 20% pasivul, fiindcă în practică aceasta dovadă nu se poate face.

Să se admită concordatul preventiv pentru toată lumea și nu numai pentru comercianți. Pentru ce să se acorde acest privilegiu numai comerțului și marelui industriei (după codul comercial ardelean marii industriași încă intră în concepția comercianților), și de ex. agricultorii și alți producători de bunuri materiale și intelectuale să fie excluși dela acest beneficiu!?

Deschiderea procedurii de concordat să se condiționeze de încetarea plășilor și de un bilanț

pasiv. Ca consecință logică a acestei modificări să se prevadă că dacă concordatul nu va reuși, se va declara falimentul în mod obligator.

Cererea de concordat să fie irevocabilă și modificabilă numai în favorul creditorilor.

Cota de 50% poate să rămână, însă termenul de plată să fie redus la 18—24 luni în loc de 3 ani!

Efectele de drept ale procedurii (limitarea dreptului de dispunere a debitorului asupra patrimoniului său) să se înceapă deodată cu introducerea cererii de concordat.

Să se statueze ficțiunea continuității efectelor juridice, adică efectele procedurii de concordat să rămână în vigoare și în cazul stingerii procedurii și să treacă neatinse în stadiul procedurii de faliment!

Controlul avertii și al operațiilor comerciale în decursul procedurii să treacă asupra creditorilor, rolul judecătorului sindic reducându-se la supravegherea respectării normelor legale.

Pentru simplificarea și accelerarea procedurii să se suprimă completetele tribunalului, toate atribuțiile tribunalului trecând la judecătorul sindic.

Obiectul votării să fie acceptarea sau respingerea ofertei debitorului, fără dreptul creditorilor de a face contrapropuneri, ceea ce poate face votarea și terminarea procedurii imposibilă.

Să se simplifice căile de atac, admitându-se în fond numai un singur recurs la Curtea de apel (recursul în Casație fiind de ordin constituțional rămâne, însă acesta și așa nu are efect suspensiv).

Judecătorul să fie obligat a aproba (omologa) concordatul, dacă majoritatea legală a creditorilor l-a acceptat.

La votare majoritatea creditorilor să se fixeze și pe capete, nu numai după suma creanțelor.

Să se fixeze *expressis verbis* principiul de bază al concordatului, care este *egalul tratament* al tuturor creditorilor.

Cu modificările acestea instituția concordatului preventiv va fi viabil până când se va reglementa legea modernă a falimentului, care va face superflu concordatul preventiv.

Cluj

Dr. I. Tolciu.

Stabilizare și bilanț.

Repercursiunile stabilizării monetare asupra întreprinderilor economice private.

De Petre Porușiu, prof. univ. (Urmare).

Codul com. trans. art. 198 dispune publicarea, cu opt zile înainte de întrunirea adunării generale, a bilanțului verificat de Consiliul cenzorilor împreună cu raportul ce trebuie înaintat adunării. În dreptul românesc se mai prevede (art. 181) că bilanțul va sta depus în copie îm-

preună cu raportul cenzorilor în biroul societății, în cele 15 zile care preced întrunirea adunării generale și până va fi aprobat amândouă aceste acte vor putea fi examinate de către orice persoană, care va proba calitatea sa de asociat. În Transilvania conform jurisprudenței constante publicațiunile făcute în localul societății și afișate acolo sunt insuficiente. (Predovici-Ney, op. cit. p. 176).

Adunarea generală ordinară sau extraordinară, având înscrisă în ordinea de zi (cod. com. rom. art. 156, cod. com. trans. art. 177) deliberarea asupra bilanțului *valorizat*, ascultând și raportul cenzorilor (cod. com. rom. art. 180, cod. com. trans. art. 195) se va pronunța.

Codul comercial român (art. 142, pct. 1, art. 144) mai impune administratorilor obligațiunea de a permite asociaților inspectiunea registrului asociațiilor. Cunoscându-se reciproc acționarii vor putea lua măsuri, spre a nu fi majorați prin surprindere în adunarea generală.

În cazul *revalorizării*, adunarea generală nu se va mulțumi să aprobe revalorizarea (valorizarea) posturilor fixe și trecerea în cont separat a diferențelor rezultate din valorizare, ci va hotărî și transformarea lor în capital social și rezerve.

O *adunare generală extraordinară* va hotărî aceasta, cu majoritatea prevăzută de art. 160 cod. com. rom.; va fi deci necesară prezența unui număr de asociați cari să reprezinte trei părți din capitalul social și votul afirmativ al unui număr de asociați, cari să reprezinte cel puțin jumătatea aceluiaș capital. Pe teritoriul de aplicare al codului comercial transilvănean va ajunge majoritatea simplă, când statutele nu vor dispune altfel cu privire la dreptul de vot al acționarilor (cod. com. trans. art. 157, pct. 8).

În Franța situația dinaintea de stabilizare era aceea, că valorizarea se făcea de obicei la finele exercițiului social; valorizarea trebuia înscrisă în ordinea de zi a adunării generale ordinare. În scopul transformării plusvalutei în capital social („*péréquation*“, Mabit, p. 115), trebuia apoi convocată adunarea generală extraordinară, ca pentru orice augmentare sau reducere de capital; această adunare generală extraordinară trebuia să întrunească: întâia oară trei părți din capitalul social, a doua oară — dacă prima întrunire a eșuat — jumătate și a treia oară a treia parte din capital. Sporirea capitalului era considerată juridicește perfectă fără subscripțiune formală (U. p. 98, 101, apoi Thaller, op. cit. 679, 683, 693 și Mabit, op. cit. p. 138).

În dreptul german aprobarea reevaluării și transformarea plusvalutei în capital propriu al societății pe acțiuni și în comandită pe acțiuni

(capital social) — revalorizarea bilanțului — este în conformitate cu dispozițiunile generale ale codului comercial privitoare la aprobarea bilanțului, sporirea și reducerea capitalului, asemenea de competența adunării generale (HGB. art. 260, al. 2). Goldbilanzverordnung dispunând trecerea la bilanțul aur (revalorizat) pe ziua de 1 Ianuarie 1924, obligă pe censori să examineze întreaga operațiune de reevaluare și transformare a plusvalutei. Administratorii și censorii sunt apoi obligați să facă raport în scris și motivat către adunarea generală, în care trebuie să expună considerațiunile de cari au fost conduși la evaluare. La societățile în comandită pe acțiuni obligațiunea de a raporta către adunarea generală incumbă comanditaților. GBVO. art. 13: „Bei Aktiengesellschaften haben die Mietglieder des Aufsichtsrats die Eröffnungsbilanz und den Hergang der Umstellung zu prüfen; über die Prüfung ist der Generalversammlung von dem Vorstand und dem Aufsichtsrat schriftlich Bericht zu erstatten. In dem Berichte sind die wesentlichen Umstände darzulegen, die für die Bewertung der im Paragr. 261, Nr. 1 bis 3 des Handelsgesetzbuchs bezeichneten Gegenstände massgebend gewesen sind (al. 1). Diese Vorschriften gelten für Kommanditgesellschaften auf Aktien mit der Massgabe, dass die Berichterstattung durch die persönlich haftenden Gesellschafter zu erfolgen hat (al. 3). Adunarea generală are dreptul să delege revizori în scopul de a examina întreaga procedură de revalorizare, iar dacă adunarea generală ar respinge o propunere făcută pentru instituirea de revizori, minoritatea acționarilor care deține a zecea parte din capitalul social poate cere tribunalului competent, să numească el revizori. GBVO. art. 13, al. 2: „Die Generalversammlung kann mit einfacher Stimmenmehrheit die Bestellung von Revisoren zur Prüfung der Eröffnungsbilanz oder zur Prüfung des Herganges der Umstellung beschliessen. Ist in der Generalversammlung ein Antrag auf Bestellung von Revisoren zur Prüfung der Eröffnungsbilanz oder zur Prüfung des Herganges der Umstellung abgelehnt worden, so können auf Antrag von Aktionären, deren Anteile zusammen den zehnten Teil des Grundkapitals erreichen, Revisoren durch das Gericht, in dessen Bezirk die Gesellschaft ihren Sitz hat, ernannt werden“. Acționarilor cari cer numirea revizorilor la tribunal sunt ținuți, să-și depoziteze acțiunile și să arate în mod demn de credință că le posedă de cel puțin șase luni, iar tribunalul înainte de a numi revizorii ascultă pe administratorii și censorii (HGB. art. 266, al. 3, propoziția 2 și al. 4 propoziția 1).

(„Revista juridică“)

(Va urma)

Chestiunea reducerii dobânzilor.

— Conferința dela Ministerul finanțelor. —

Pe ziua de Luni, 27 cert., a fost convocată la Ministerul de finanțe, o conferință a reprezentanților băncilor mai importante din țară.

Au luat parte, în frunte cu dl O. Kiriacescu, vice-governatorul Băncii Naționale și directorul acestei bănci, dnii N. Bălănescu și C. Stoicescu, reprezentanții băncilor mari din capitală și din partea băncilor din provincie: Banca „Albina“ reprezentată prin directorul ei general, dl I. Vătășanu; Banca Centrală pentru industrie și comerț, Cluj (dl Ionel Comșa) și directorii generali a băncilor săsești din Sibiu Institutul de credit fonciar (Bodenkreditanstalt) și Cassa generală de economii (Sparkassa).

Conferința a fost prezidată de Ministrul de finanțe, dl Madgiaru, care a arătat, în vorbirea sa de deschidere rostul conferinței și aspectele esențiale, ce le prezintă creditul privat.

Acestate sunt: dobânzile urcate, chiar și la un an, după stabilizare, mersul lent al procesului de normalizare a operațiunilor de credit și situația critică a debitorilor ca și a creditorilor hipotecari, a acestora din urmă din cauza perspectivei de a fi nevoiți să vândă pe prețuri extrem de reduse imobilele debitorilor lor și a dificultăților, ce întâmpină la realizare, încasarea creanțelor lor.

Cauzele menținerii dobânzii la nivel ridicat ministrul de finanțe le găsește în imobilizările importante ale băncilor în afaceri industriale și comerciale, în angajamentele mari ce băncile au avut și au încă în străinătate, provenite tot din finanțările industriale dinainte de stabilizare și în fine și în criza comerțului datorită recoltei deficiente din 1928, criză ce dăinuiește și în prezent, deși recolta anului 1929 a fost destul de bună, ceea ce a provocat o diminuare a prețurilor.

Ministerul speră însă la o ameliorare a situației, prin punerea în circulație pentru comenzi, în timp apropiat, a unei sume importante din cele 5 miliarde,, de cari mai dispune din împrumutul extern și prin campania de export a cerealelor la primăvară, care va aduce în țară un important stoc de devize, va spori circulația și va ușura operațiunile de credit.

O schimbare radicală a pieței de bani mai speră ministrul de finanțe dela Creditul Agricol și Creditul hipotecar urban, care instituții crede că vor lua ființă, la primăvară, cu concursul capitalului străin.

Dar și până la realizarea tuturor speranțelor acestora, ministrul de finanțe a adresat reprezentanților finanțelor țării, un călduros și stăruitor apel: să scadă dobânzile atât la Centrale, cât și la sucursalele și afiliațiunile lor.

Procesul de însănătoșire a organizației noastre de credit s'ar accelera mult — după părerea dlui ministru de finanțe — prin fuzionarea băncilor mici și mijlocii, prin cari ar reduce simțitor cheltuielile de administrație și ar aduce depună-

torilor un spor de siguranță în ce privește economiile lor.

În fine dl ministru de finanțe a propus și până la punerea în funcțiune a Creditului Agricol, ca principalele institut bancare, să creeze imediat, pentru lichidarea creanțelor ipotecare ale băncilor un nou institut de credit, căruiu îi pune în vedere aprobarea de importanță avantaje de stat.

Urmând cuvântul băncilor, reprezentanții acestora au accentuat, că la instituțiunile mari din capitală dobânda în general este deja redusă la 14%—16% și nu depășește 18%. Dobânzi urcate calculează numai băncile mici în capitală și provincie, cari la rândul lor continuă a plăti dobânzi mari la depunători.

Costul banilor este ridicat din cauza cheltuielilor mari de regie și a riscurilor importante, ce rezidă azi în acordarea de credite, majorate încă prin legea concordatului preventiv.

Soluțiunea pentru remediarea situației este — după dl Aristid Blank — credite de durată lungă atât pentru agricultură, cât și pentru nevoile industriei.

Reprezentantul băncii „Albina“, dl director general I. Vătășanu, a arătat, că inițiativa pentru reducerea dobânzilor în a. tr. a pornit dela Sibiu și banca „Albina“ operează deja, de mai multă vreme, cu dobânzi reduse de 15%—16% în mediu, fără ca dobânzile să treacă de 18%.

Dar aceasta bancă a aprobat și importanta credite de asanare la mai multe bănci și întreprinderi ardeleno-ene cu dobânzi și mai reduse.

D-Sa așteaptă o ameliorare a situației dela modificarea urgent a legii concordatului preventiv și dela accelerarea mersului justiției.

Modificată legea concordatului preventiv și accelerat mersul justiției prin măsuri potrivite și acestea ambele, de urgență, capitalul străin, azi în rezervă, din cauza nesiguranței, nu va întârzia să contribuie la animarea și ameliorarea pieței financiare.

Reprezentanții băncilor au aprobat, aproape în unanimitate, ideea creării noului institut pentru lichidarea creanțelor ipotecare, precum și acțiunea de concentrare a băncilor prin fuziuni, sugerată de ministrul de finanțe.

Drept încheiere a conferinței dl ministru Madgearu, a pus în vedere băncilor modificarea legii concordatului preventiv și luarea de măsuri pentru accelerarea justiției și prin aceste protecția capitalurilor străine și indigene.

Pentru studiarea chestiunii institutului pentru lichidarea creanțelor ipotecare ale băncilor s'a instituit o comisiune, compusă din reprezentanți a băncilor mari din capitală. Băncile din provincie le reprezintă în aceasta comisiune dl Dr. F. Schullerus, directorul general dela „Institutul de credit fonciar“ (Bodenkreditanstalt) Sibiu.

O nouă conferință a reprezentanților băncilor se va ține la 10 Februarie a. e.

CRONICĂ.

„Albina“ institut de credit și de economii, Sibiu. Ședința plenară a Consiliului de administrație a acestei bănci, pentru stabilirea bilanțului pe 1929 este convocată pe 3 Februarie a. e. astfel că la finele săptămânii viitoare bilanțul va fi dat publicității.

Beneficiul net realizat în anul 1929 este de rotund Lei 44,800.000 — din care după dotarea fondurilor de rezervă și după diferite amortizări (din efecte etc.) în suma de rotund Lei 5,300.000 — rămâne pentru distribuire conform statutelor, suma arătată în Nr. nostru trecut, de Lei 39,544.154 —.

Adunarea generală ordinară va fi convocată probabil pe 8 Martie a. e. și Consiliul de administrație va propune distribuirea unei dividende de 22%, din care detragându-se impozitul după dividend, acționarii vor primi netto 18% sau Lei 90 — de cupon.

*

Dollari falși în circulațiune. Se impune mare precauțiune la schimbul de Dollari, din cari se află în circulațiune, multe falsificate. Ele sunt atât de perfect imitate încât le pot distinge numai chiar și specialiștii cu greu de cele veritabile.

Marile bănci din Berlin, este vorba să cadă de acord, să primească Dollari-hârtie numai după ce au fost schimbate la băncile de emisiune americane resp., să plătească valoarea lor numai după răscumpărare în America.

*

Efectele crizei economice generale. În darea sa de seamă către acționari, asupra anului 1929, „Banca Tărănească Trivalea“, Pitești, după ce arată dificultățile, cu cari a avut să lupte în anul trecut, din cauza depresiei economice generale, arată, că lipsa de operațiuni solide, i-au înmulțit mult disponibilitățile. Aceasta a dus la limitarea operațiunilor la mijloacele ei proprii și a determinat-o la luarea de măsuri pentru restituiră depozitelor către deponenți.

Cătră finele lui August 1929 „Banca Tărănească Trivalea“ a emis către toți deponenții scrisori recomandate, prin cari îi invita, să-și ridice depunerile, cu începere dela 1 Sept. a. tr.

O parte dintre depunători — se spune în Darea de seamă — cu regretul în suflet, s'au prezentat pentru ridicare; iar alții și-au lăsat mai departe depunerile lor, pe lângă o dobândă redusă. Iată efectele nebanuite și neașteptate ale crizei economice generale și-o bancă lichidă, un unicum, care-și replătește depunerile, atunci când încassarea creanțelor merge greu.

„Banca Centrală Bănăţană“ de credit, comerţ şi industrie s. p. a., Timişoara

CONVOCARE

Domnii acţionari dela „BANCA CENTRALĂ BĂNĂŢANĂ“ de credit, comerţ şi industrie s. p. a., Timişoara, sunt convoacaţi la

a VII-a adunare generală ordinară

pe ziua de *Joi*, în 30 Ianuarie 1930, la ora 11 a. m., în localul băneii cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării şi constituirea biroului;
2. Raportul Consiliului de administraţie, raportul Censorilor, statorirea Bilanţului şi Contul Profit şi Pierdere pe anul de gestiune 1929, distribuirea profitului net;
3. Darea absoluturului pentru Consiliul de administraţie şi pentru Comitetul de cenzori pe anul 1929;
4. Alegerea colegiului de cenzori în conformitate cu Art. 26 din statutele băncii.

Timişoara, la 11 Ianuarie 1930.

Consiliul de administraţie.

OBSERVAŢIE. Domnii acţionari, cari doresc a participa la adunarea generală cu drept de vot, vor depune în sensul Art. 14 din statute, contra revers, acţiunile scrise pe numele lor la cassa băncii sau la sucursalele noastre din Oraviţa, Sănnicolau, Comloş, Cenad, Deta, precum şi la „Banca Centrală“ pentru industrie şi comerţ s. a. din Cluj.

Activa.		Contul Bilanţ cu 31 Decembrie 1929.		Pasiva.		
		Lei	b.			
Cassa în numărare		5,150.418	—	Capital soc. (20.000 buc. acţii nom. à Lei 500—)	10,000.000	
Bonuri la băneii	10,707.665	—		Fond de rezervă general	1,200.000	
Devize-Dalute	129.643	—	10,837.308	Fond de rezervă pentru creanţe dubioase	1,800.000	
Creanţe:				Depuneri spre fructificare	54,763.206	
Cambii cu giranţi şi acoperire ipotecară	50,706	169	—	Creditori în cont-curent	16,257.589	
Debitori în cont-curent cu aco- perire cambială şi ipotecară	22,916.446	—	73,623.615	Efecte în reescompt la Banca Naţională şi cu giro	4,812.000	
Efecte publice şi acţiuni		649.900	—	Poziţii transitoare	744.706	
Imobile		1,575.000	—	Profit net din 1929	2,257.740	
			91,835.241		91,835.241	
	Conturi de ordine:				Conturi de ordine:	
Depozite libere şi efecte în gaj		10,103.500	—	Deponenţi de efecte libere şi efecte gajate	10,103.500	
		101,938.741	—		101,938.741	

Debit.		Contul Profit şi Pierdere cu 31 Decembrie 1929.		Credit.	
		Lei	b.		
Spese:				Denite:	
Salare	868.875	—		Soldul intereselor	3,054.337
Cheltuieli generale	472.814	—		Proviziuni, comisioane, participări	676.068
Chirie	153.538	—		Denite dela imobile	370.122
Impozite	133.403	—		Denite dela efecte proprii	64.657
Interese de reescompt	279.013	—	1,907.444		
Profit net		2,257.740	—		
		4,165.184	—		4,165.184

Timişoara, la 31 Decembrie 1929.

Valeriu Gârje m. p., director executiv.

Pentru contabilitate: S. Nicoliciu m. p., contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Ioanichie Neagoe m. p., preşedintele Cons. de adm.

Octavian Puticiu m. p.

Dr. Liviu Cigărean m. p.

Ing. Stan Vidrişin m. p.

Timotei Guşu m. p.

Dr. Petru Fleşeriu m. p.

Dr. Coriolan Băran m. p.

Dr. Liviu Gabor m. p. Ing. Laurenţiu Giurgiu m. p. Dr. Gheorghe Grăciun m. p. Ioan Andreescu m. p. Ionel Comşa m. p.

Subsemnaţii cenzori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele societăţii.

Timişoara, la 14 Ianuarie 1930.

Virgil Popoviciu m. p., contabil expert, preşedintele Com. de cenzori.

Zaharie Ionescu m. p.

Mihai Zagăcean m. p.

Ioan Popa m. p., contabil expert.

Ioan Guşu m. p.

Vasile Bogdan m. p.

Bartolomeu Panetovan m. p.

„OLTEANA“

cassă de economii, societate pe acțiuni în Viștea de jos.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii „OLTEANA“, soc. pe acții se invită la

a XXXVI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Viștea de jos la 24 Februarie 1930, la ora 3 d. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație și al Censorilor;
3. Prezentarea Bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1929;
4. Propunerea referitoare la împărțirea venitului curat;
5. Alegerea Consiliului de administrație pe ciclul anilor 1930—31—32;
6. Eventuale propuneri prezentate conform statutelor.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiaji, în sensul §-ului 17 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu o zi înainte de adunare la cassa societății.

Acțiunile se vor depune și la institutele „ALBINA“ Sibiu; „FURNICA“ Făgăraș, până inclusiv la 20 Febr. 1930, iar reversele sunt a se înainta până la 23 Februarie 1930.

Viștea de jos, la 7 Ianuarie 1930.

Consiliul de administrație.

Activa.		Contul Bilanțului la 31 Decembrie 1929.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Ct. Cassa în numerar	148.970	—	Ct. Capital societar	1.000.000	—
„ Cambii escomptate	9.924.800	—	„ Fond de rezervă	308.709	—
„ Credite camb. ipotecare	2.559.400	—	„ „ special de rezervă	128.620	—
„ „ de cont-curent	1.462.138	—	„ „ de pensii	149.820	—
„ Acții de bancă	500.000	—	„ „ pentru creanțe dubioase	31.500	618.649
„ Realități	1	—	„ Reescont		253.100
„ Mobilier	1	—	„ Depuneri spre fructificare		12.159.128
			„ Interese transitorii		300.700
			„ Dividende neridicate		14.664
			„ Profit net		249.067
					14.595.308
	14.595.308	—			

Debit.		Contul Pierdere și Profit.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Ct. Interese:			Ct. Interese:		
„ Pentru depuneri spre fructificare	974.041	—	„ Dela cambii escomptate	1.493.276	—
„ „ reescont	75.982	—	„ „ ipotecare	188.860	—
„ „ fonduri	29.452	—	„ „ credit de cont-curent	193.703	—
Spese	99.936	—	„ Venit dela acții	43.491	—
Salare	176.000	—	„ Chirie	5.002	—
Ct. Contribuție:			„ Proviziuni	5.678	—
„ Directă, după int. de depuneri					
„ Dividendă, salare și tantieme	265.532	—			
Profit net	249.067	—			
	1.870.010	—			1.870.010

Viștea de jos, la 31 Decembrie 1930.

Nicolae I. Borzea m. p., contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Nicolae Borzea m. p., protopop-președinte.

Matei Jița m. p., director de bancă.

Nicolae D. Borzea m. p., cassar de bancă.

Dionisie Stanciu m. p., proprietar.

Ioan Bărbat m. p., învățător.

Clement Cârje m. p., proprietar.

Istrate Făgărășean m. p., notar pensionat.

Subsemnații censori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele societății.

Viștea de jos, la 7 Ianuarie 1930.

Ioan Banciu m. p., preot-președinte.

Dr. Victor Stanciu m. p., profesor universitar.

Ing. Simion Borzea m. p., la C. F. R.

Octavian Borzea m. p., proprietar.

Victor Vulean m. p., preot.

„DECEBAL“, institut de credit și economii în Deva.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „DECEBAL“ din Deva, sunt convocați prin aceasta la

adunarea generală ordinară

pentru ziua de 19 Februarie 1930, ora 3^{1/2} p. m., care se va ține în localul băncii din Deva — în lipsa membrilor recerși adunarea se va ține în înțelesul §-ului 23 din statute în 26 Februarie 1930, tot la timpul și locul indicat — cu următorul

Program :

1. Constituirea adunării și designarea alor 2 notari și 2 scrutinători;
2. Raportul anual al Consiliului de administrație și Comitetului de cenzori, prezentarea și aprobarea Bilanțului și Contului de Profit și Pierdere pe anul 1929, deciziune asupra împărțirii beneficiului net și descărcarea;
3. Alegerea alor 4 membri în Consiliul de administrație și anume 1 membru pe durata de 2 ani și 3 membri pe 3 ani;
4. Alegerea unui membru în Comitetul de cenzori pe 2 ani;
5. Urcarea capitalului societar;
6. Modificarea §-lor 6 și 31 din statute;
7. Eventuale propuneri.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunare cu drept de vot, își vor deprinde acțiunile — conf. §-ului 20 din statute — cu 24 ore înainte de adunare la casieria băncii.

Activa.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1929.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa:			Capital	4,000.000	—
în numerar	895.758	—	Fonduri:		
disponibil la B. N. R.	788.165	—	de rezervă	618.000	—
		1,683.923	pentru dubioase	270.000	—
Portofoliu de:			de pensii	112.000	—
cambii	15,716.469	—	Depuneri spre fructificare:		1,000.000
obligațiuni cu acoperire ipot.	3,149.850	—	pe carne	18,452.300	—
" cu evenți	2,987.035	—	în cont-curent	3,234.600	—
" " " " de gir	5,502.083	—	Conturi-curente creditoare		3,461.777
Conturi-curente cu acop. ipotec.	8,773.600	—	Reescont:		
" " " " de gir	5,502.083	—	la B. N. R.	8,000.000	—
Efecte și acțiuni proprietatea băncii	420.926	—	la alte bănci	2,832.160	—
Diverși debitori	72.407	—	Dividende neridicate		23.204
Imobile (Palatul Pința Unirei 16, Casa strada			Dobânzi cuvenite anului viitor și transitor		619.881
Decebal 10, Casa strada A. Mureșan 9, Moara			Cheltueli de emisiune		5.930
Uzina Electrică 1, Moara Cuza Vodă 29)	3,868.238	—	Beneficiu reportat din anul 1928	807	—
Mobilier	10.000	—	" anului 1929	703.851	—
					704.659
					42,184.511
					42,184.511

Deva, la 31 Decembrie 1929.

Liviu Groza m. p., director executiv. Dionisie Ardelean m. p., casar. Pt. contabilitate: Robert Elecheș m. p., șef-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Petru Groza m. p., președinte. Valer Candrea m. p. George Popoviciu m. p. Tatos Grigoriu m. p.
Alexandru Petreu m. p. Iosif Botean m. p. Nicolae Duma m. p. Dr. Cornel Moldovan m. p.

COMITETUL DE CENSORI:

Adam Leșnican m. p. Adam Groza m. p. Abel Rotea m. p. Petru Guia m. p.

Debit.		Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1929.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Impozite, taxe etc. către stat și comună	620.312	—	Dobânzi, comisioane, chirii etc.	3,860.047	—
Dobânzi as. dep. spre fructif.	1,629.258	—			
Salare	531.200	—			
Cheltueli generale	374.618	—			
Beneficiu reportat din anul 1928	807	—			
" la 31 Decembrie 1929	703.852	—			
		704.659			
		3,860.047			3,860.047

Deva, la 31 Decembrie 1929.

Liviu Groza m. p., director executiv. Dionisie Ardelean m. p., casar. Pt. contabilitate: Robert Elecheș m. p., șef-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Petru Groza m. p., președinte. Valer Candrea m. p. George Popoviciu m. p. Tatos Grigoriu m. p.
Alexandru Petreu m. p. Iosif Botean m. p. Nicolae Duma m. p. Dr. Cornel Moldovan m. p.

CONSILIUL DE CENSORI:

Adam Leșnican m. p. Adam Groza m. p. Abel Rotea m. p. Petru Guia m. p.